

3) **фразеологічныя злучэнні:** кромешная тьма; аддзяліць зёрна ад плевел; хлеб насущны; камень прэткнення; смертны грэх; іщите і абраццеце і др.

4) **фразеологічныя выражэнні:** узяўшы меч ад меча і пагібне; да мінуе мяня чаша сия; не хлебом адным жыв чалавек; не судзіце да не судзімы будзеце; тайное становіцца явным

В заключеніе можам зрабіць выснова, што рускі мовы захавалі ў сваім складзе шырокі пласт біблейскай фразеалогіі. Аднак доўгае час рускі чытач быў адарваны ад непасрэднага кантакта са свяшчэнным пісаннем. Із чаго выходзіць, што часта людзі ўжываюць біблейскія выражэнні без дакладных ведаў аб іх значэнні. Па-віднаму, сучаснаму чытачу трэба бліжэй пазнаёміцца з тэкстам Бібліі для лепшага разумення і прыняцця біблейскіх выражэнняў, звязаных з цэлымі біблейскімі гісторыямі, а таксама для больш глыбокага разумення старажытнай і рускай класічнай літаратуры.

УДК 7.016.4

БЕЛАРУСКІ АРНАМЕНТ ЯК СПАСАБ РАЗМОВЫ Ў БЕЛАРУСКАЙ ГІСТОРЫІ

Студэнтка – Унучак У.М., 31 тс, 2 курс, ФТС

Навуковы кіраўнік – Платоненка А.В., выкладчык

*УА «Беларускі дзяржаўны аграрны тэхнічны ўніверсітэт»,
г. Мінск, Рэспубліка Беларусь*

Народнае мастацтва беларусі, якое вызначаецца найперш самабытнасцю, вобразнасцю, найбольш ярка праявілася ў ткацтве і вышывацтве. Больш таго, не будзе перабораванне казаць, што ручнікі, абрус, пасцілкі – гэта своеасаблівае апавесце пра жыццё народа, яго шчасце, працу і спадзяванні.

Народнае мастацкае ткацтва – адзін з самых пашыраных відаў народнага выяўленчага мастацтва. Але было б зусім няправільна ацэньваць яго толькі з пазіцыі прыгажосці, арыгінальнасці арнаментыкі, каларыту. Кожны ўзор – гэта сімвал – ураджаю, працы, шчасця, святаў, павагі да продкаў, кахання, любові.

Беларускі арнамент захавалі ў сабе старажытную язычніцкую культуру і міфалогію. Шматлікія ўзоры прысвечаныя беларускім

язычніцкім багам – Ярыле, Ладзе, Жыжалю, Маці-Зямлі. Калі вышывальшчыца ці ткачыха аздабляла такімі ўзорамі сваю працу – гэта азначала тое, што яна звярталася за дапамогай да гэтых багоў. Былі таксама арнаменты прысвечаныя і святам такім, як Купалле, Каляды, Дзяды і іншыя. Цікава, яшчэ і тое, што ва ўяўленнях беларусаў гэта не прычыла хрысціянскай веры. Рушнік з такім арнаментам мог быць ахвяраваны ў царкву і ёю прыняты.

У беласкім арнаменце можна вылучыць некалькі асноўных матываў:

Вобразы ўраджаю і ўрадлівасці. Галоўнай крыніцай існавання людзей на зямлі былі жывёлагадоўля і земляробства. Іх адлюстраванне – сімвал багатыя і дабрабыту. Тут мы знойдзем вобраз Ярылы-Юрая, бога ўрадлівасці і жыццёвых сіл прыроды, якога прасілі аб добрым ураджаі ці ягонага хрысціянскага двойніка Юрыя. вобразы Жыцця, Жытняй бабы, Спарыша, Рая, Багача (ці дажынкавага снопу), Палявіка, Дажджа, Вялікага Сонца, Маці Зямлі-Карміцелькі, і канешне, Хлеба, як сімвалу дастатка і дабрабыту.

Вобразы маці. У тканым і вышываным арнаментах вобраз Маці сустракаецца ў трох варыянтах: у выглядзе жаночай фігуры, у выглядзе абмаляванай гірляндаю зоркі і у выглядзе схематычнага дрэва. Нярэдка вобраз суправаджаўся сімваламі сонца, месяца, агню, ветру, што падкрэслівала раўназначнасць гэтых вобразаў.

Вобразы роднай Беларусі. Звычайна гэта быў узор скампанаваны з квадратаў і кругоў, што сімвалізавала сонца і зямлю. Існавалі таксама матывы ракі (папярэчныя палосы, якія нагадваюць рабізну на вадзе), вады (быццам кругі на вадзе, але складзеныя з прамавугольных кірпічыкаў), лесу, дубровы (звычайна некалькі радоў пазнальных матываў магутных дрэваў), поле, лугу (кветкі ўсіх магчымых колераў), жывёлаў, птушак.

Вобразы святаў. Вялікдзень, Купалле, Каляды, Масленіца і шмат іншых святаў знайшлі сваё адлюстраванне ў арнаментах. Выкарыстанне ручнікоў, абрусаў і іншых твораў у такія дні з такімі ўзорамі было звязана з магіяй, адмысловымі рытуаламі.

Вобразы яднання песень і кветак, мелодыі і арнаменту. Гэтыя дзіўныя на першы погляд вобразы звязаныя з любоўю беларусаў да песень і музыкі, са звычайнай пець пад час працы і адпачынку. Часцей за ўсё майстрыхі звязвалі вобраз музыкі з рознымі карункавымі вырабамі ці з выявамі кветак і птушак.

Вобразы язычніцкай міфалогіі. Галоўныя вобразы тут – Бог Сонца і Багіня Маці-Зямля, бо яны нарадзілі людзей і ўсю прыроду, па вераваннях старажытных славянаў. Але не былі забытыя і іншыя богі і увасабленні прыроды, такія як Дамавік, Палявік, Вадзянік, Лесавік.

Вобразы каханья. Тут былі сумныя вобразы жаночай долі, русалкі (апошняя досыць умоўная ўвыглядзе букета кветак) і даволі гарэзлівыя вобразы фізічнай блізкасці мужчыны і жанчыны. Распаўсюджаным арнамантам была дзяўчына з паднятымі рукамі, якая трымае каласы і кветкі – Лада, багіня каханья і прыгажосці.

Вобразы чалавека, сям’і, дзяржавы. Сімвал чалавека васьміканцовая зорка – адзін з самых пашыраных сімвалаў у беларусаў. Бязрозка ці рабіна – вобраз дзяўчыны, клён (явар) – хлопца. Сям’я – чатыры крыжападобна спалучаныя разеткі, нярэдка ў арнаментальнай аблямоўцы.

Вобразы веры. Перш за ўсё гэта сімвалы продкаў. На Беларусі заўсёды шанавалі дзядоў, перад памерлымі не было страху, пабачыць іх у сне не лічылася дрэннай прыкметай – наадварот – у іх прасілі дапамогі, рады, іх запрашалі на сямейныя святы. Сімвал агульнага продка – два перакрываваных прамавугольніка, унутры – маленькі крыжык. Сімвал роднага дзеда – крыж з чатырох квадратаў.

Акрамя гэтых сімвалаў у арнаментах беларусаў можна знайсці ўзоры душы (васьміканцовая разетка са скругленымі канцамі), узоры гаданняў, мараў, надзей.

УДК 94(476)

ДУХОЎНАЯ СПАДЧЫНА Ф.СКАРЫНЫ Ў ЕЎРАПЕЙСКИМ І БЕЛАРУСКИМ КУЛЬТУРНА-ГІСТАРЫЧНЫМ ПРАЦЭСЕ

Студэнты – Шайтанаў П.С., 3 мпт, 1 курс, АМФ;

Кароткіх У.В., 21 мо, 1 курс, ФТС

Навуковы кіраўнік – Смалянка Г.А., ст. выкладчык

*УА «Беларускі дзяржаўны аграрны тэхнічны ўніверсітэт»,
г. Мінск, Рэспубліка Беларусь*

Ён першы кнігу даў славянам,
На простаі мове ўзорны ліст!
Ён знаў: з-за хмараў валавяных
Праб’ецца сонца да зямлі.

А. Іверс

Праходзілі вякі, адыходзілі ў нябыт пакаленні, знікалі і развальваліся магутныя імперыі, а кніга - вялікае цуда, створанае